

vann fra fjell til fjord

Sammen for vannet

Oppdatering av regional vannforvaltningsplan
med tilhørende tiltaksprogram

Høringsdokument 1:

Planprogram

for Regional forvaltningsplan for
Vannregion Troms 2022-2027

Planprogram for oppdatert
Regional forvaltningsplan
for Vannregion Troms
2022 - 2027

Våren 2019

---

0. Forord

Dette høringsdokumentet presenterer forslag til planprogram (arbeidsprogram og framdriftsplan) og program for konsekvensutredning for arbeidet med å oppdatere den regionale vannforvaltningsplanen med tilhørende tiltaksprogram. Dokumentet beskriver planprosessen og hvilke utredninger som foreslås gjennomført, og angir både forventninger til myndigheter som har rett og plikt til å delta og muligheten for andre interessenter til å medvirke med sin kunnskap og sine synspunkter inn i arbeidet.

Mennesker, næringslivet og alt liv er avhengig av rent vann og godt vannmiljø. Vi drikker det, bruker det til produksjon av strøm, fisker i det, brukes til fiskeoppdrett og til rekreasjon. Det finnes mange utfordringer som kan truer vannet. Forurensing har tradisjonelt vært den største, sammen med fraværet av vann, tørke. Dagens klimaendringer gir nye utfordringer og trusler blant annet i form av uvær, flom, tørke og jordras.

Målsetningen med dette planprogrammet er at det skal fungere som et verktøy for tidlig medvirkning og gode prosesser knyttet til gjennomføring av helhetlig vannforvaltning etter vannforskriften og etter kravene i plan- og bygningsloven. Arbeidet med planprogrammet vil i seg selv være en arena for å synliggjøre viktige problemstillinger i planarbeidet framover. Det er viktig med samarbeid og et helhetlig grep for å bedre tilstanden i våre vassdrag og fjorder, og for å unngå at nye miljøproblemer oppstår.

Dette planprogrammet viser de ulike arbeidsoppgavene og tidsplan for oppgaver og vedtak som må gjøres. Forslag til planprogrammet skal ut på høring 1. april 2019. Hvis du ønsker å påvirke arbeidet med planprogrammet, er også dine innspill viktige for utarbeidelse av planene. Send inn synspunkter og kommentarer.

Alle innspill er viktige!

Tromsø, den dd. mars 2019

Sigrid Ina Simonsen
Fylkesråd for kultur og næring i Troms fylkeskommune

[Her finner du skjema for høringsinnspill \(lenke kommer\)](#)

Frist for høringsinnspill: 30. juni 2019

Kontaktinformasjon:

Innhold

0. Forord	2
1. Innledning	5
2. Formålet med planarbeidet.....	6
2.1 Rammer for arbeidet	7
3. Om planprogrammet.....	10
4. Framdriftsplan: Oversikt over arbeidet fram mot 2021	11
5 Vannregionen vår – planområdet	11
5.1 Kort beskrivelse av vannregionen	11
5.2 Endringer av vannregionen siden forrige plan	14
5.3 Internasjonale vannregioner	14
6. Organisering av arbeidet i vannregionen	15
7. Virkning av vannforvaltningsplan og tiltaksprogram	17
7.1 Virkning for sektormyndigheter	17
7.2 Virkning i forhold til andre planer	18
8. Deltakelse, medvirkning og informasjon.....	19
8.1 Deltakelse i planleggingen.....	19
8.2 Medvirkning og informasjon	19
8.3 Plan for deltakelse og medvirkning.....	19
9. Tema og utredninger fram mot oppdatert vannforvaltningsplan.....	21
9.1 Styrke kunnskapsgrunnlaget	22
9.2 Oppdatere miljømål, unntak og tiltak	22
9.3 Kostnadsanslag og nyttebeskrivelse.....	22
9.4 Klimaendringer, klimatilpasning og flom.....	23
9.5 Drikkevann og badevann	23
10 Konsekvensutredning: hva vil planen bety?.....	24
10.1 Problemstillinger som skal vurderes	24
11. Prioriteringer i arbeidet fram mot oppdatert vannforvaltningsplan og tiltaksprogram	25

---

1. Innledning

Gjeldende regional vannforvaltningsplan og tiltaksprogram ble utarbeidet i 2015, godkjent i 2016 og gjelder til slutten av 2021. Fram mot utgangen av 2021 skal disse oppdateres og justeres for hele landet. Vi skal nå gjennomgå hvordan det står til med vannet, og justere planene for hvordan vi best tar vare på vannet vårt fremover. Oppdaterte planer og tiltaksprogram skal være gjeldende fra 2022 til 2027. Les mer om vannforvaltningen i Norge [her](#).

Vannforskriften fastslår at det skal utarbeides regionale vannforvaltningsplaner med tilhørende tiltaksprogram. Planen utarbeides som en regional plan i henhold til plan- og bygningsloven (pbl § 8.1), og følger de utredningskrav som er fastlagt i pbl § 4.1-2, samt forskrift om konsekvensutredning (KU). Fylkeskommunen (regional planmyndighet) vil være ansvarlig myndighet for plan- og KU-prosessen, og vil samarbeide med berørte offentlige myndigheter og organisasjoner i planprosessen. Statlige organer og kommuner har rett og plikt til å delta i planleggingen når den berører deres virkeområde eller egne planer og vedtak (jf. pbl § 8.3).

Som del av planprosessen gjennomføres to formelle høringer med to dokumenter i hver høring.

På høring fra 1. april til 30 juni 2019 (denne høringen):

- Planprogram (dette dokumentet)
- Hovedutfordringer i vannregionen ([lenke til dokumentet](#))

Vannregionmyndigheten vil etter denne høringen fastsette planprogrammet, og starte arbeidet med å utarbeide forslag til oppdatert regional vannforvaltningsplan med tilhørende tiltaksprogram, og vil som en del av dette arbeidet vurdere konsekvenser for miljø og samfunn i henhold til fastsatt planprogram.

På høring fra 1. juli til 31. desember 2020:

- Forslag til oppdatert regional vannforvaltningsplan, med konsekvensutredning.
- Forslag til oppdatert regionalt tiltaksprogram.

Arbeidet med å revidere og oppdatere forvaltningsplaner og tiltaksprogrammer i regionene ledes av utpekte fylkeskommuner. Alle fylkeskommuner har rollen som planmyndighet i tråd med vanlige prosedyre etter plan- og bygningsloven. Endelig fastsetting av planprogram og vedtak av regional vannforvaltningsplan skal gjøres av alle fylkesting i vannregionen.

I planprogrammet finner du mer om hvordan prosessen fram mot oppdaterte planer er tenkt å foregå, hvem som er involvert, når, og opplegget for medvirkning. Hensikten er å gi mulighet for tidlig medvirkning, god informasjon og dialog, og forutsigbarhet for alle berørte.

Samtidig med høring av planprogrammet, høres også dokumentet om hovedutfordringer. Dokumentet inneholder oppdatert oversikt over miljøtilstand, påvirkninger, og status for gjennomføring av tiltak, og er derfor et viktig dokument i prosessen fram mot oppdatert vannforvaltningsplan og tiltaksprogram. En felles forståelse av hva som er de viktigste utfordringene og prioriteringene vil gi et godt grunnlag for videre samarbeid om forvaltningsplanen og tiltaksprogrammet.

Gjeldende plandokumenter for planperiodene 2010 – 2015 og 2016 – 2021 finner du [her](http://www.vannportalen.no/plandokumenter/):

---

2. Formålet med planarbeidet

Formålet med planarbeidet er at vi skal sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannforekomstene. Vannforskriften skal sikre at det utarbeides og vedtas regionale forvaltningsplaner med tilhørende tiltaksprogram med sikte på å oppfylle miljømålene, og sørge for at det framskaffes nødvendig kunnskapsgrunnlag for dette arbeidet.

Den helhetlige og samordnede vannforvaltningen i Norge bygger på EUs vanddirektiv, som er gjennomført i den norske vannforskriften fra 2007. Hele Europa arbeider etter samme prinsipper og timeplan. Dette gjør det enklere å samarbeide om å ta vare på vannet i nedbørfelt som krysser landegrensene, og det gjør at vi kan lære ved å dele erfaringer og gode eksempler mellom landene. Det gir også mulighet for at landene kan sette i gang felles forskning og utvikling. I Norge samarbeider vi tett med våre nordiske naboland om vannforvaltningen, og deltar i den felles europeiske strategien for gjennomføring av vanddirektivet

Vannforskriften¹ er hjemlet i forurensningsloven², plan- og bygningsloven³, vannressursloven⁴, og naturmangfoldloven⁵.

Arbeidet med de regionale planprosessene etter vannforskriften følger i all hovedsak prinsippene og kravene i plan- og bygningsloven. I tillegg har vannforskriften egne krav som følge av vanddirektivet⁶.

Planlegging etter plan og bygningsloven og vannforskriften handler om hvordan vi skal ta vare på vannmiljøet vårt for oss og våre etterkommere, og hvordan alle brukere og påvirkere sammen kan bidra.

Den regionale vannforvaltningsplanen angir miljømål for alt vann i elver, innsjøer, kystvann og grunnvann. I tillegg inneholder planen oversikt over når miljømålene skal nås. Tiltaksprogrammet inneholder oversikt over forslag til tiltak for å beskytte vannmiljøet og for å nå miljømålene i vannregionen. Miljømål og forslag til tiltak er hovedinnholdet i oppdateringen som nå skal foretas.

Vannforskriften §1:

Formålet med denne forskriften er å gi rammer for fastsettelse av miljømål som skal sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannforekomstene

Plan- og bygningsloven §1:

Loven skal fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner.

---

¹ [Vannforskriften](#)

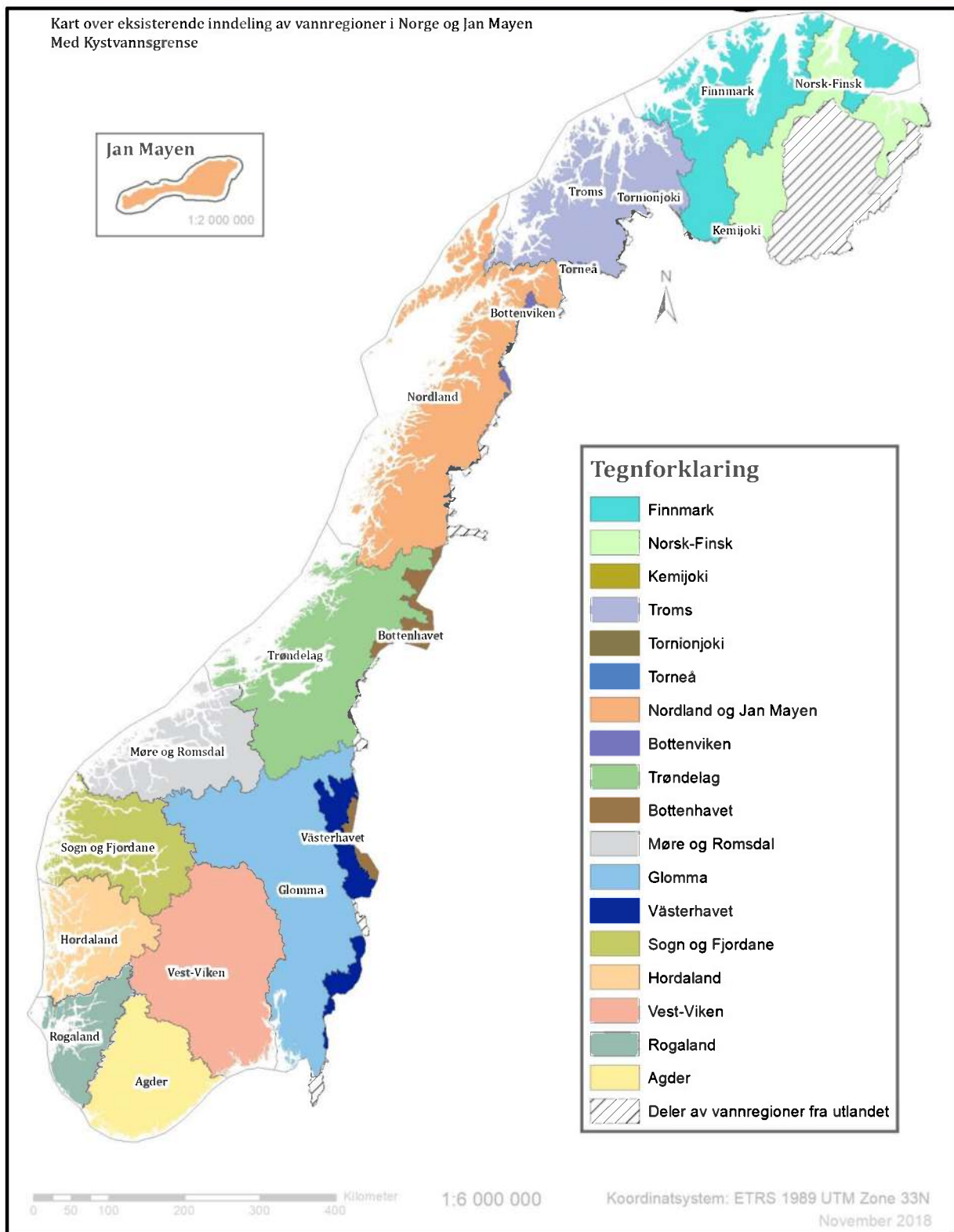
² [Lov om vern mot forurensninger og om avfall \(forurensningsloven\)](#)

³ [Lov om planlegging og byggesaksbehandling](#)

⁴ [Lov om vassdrag og grunnvann \(vannressursloven\)](#)

⁵ [Lov om forvaltning av naturens mangfold \(naturmangfoldloven\)](#)

⁶ [EUs rammedirektiv for vann \(vanddirektivet\) – konsolidert versjon](#)

Figur 1: Kart over eksisterende Inndelingen av vannregioner i Norge

2.1 Føringer for vannforvaltningsarbeidet

Den helhetlige og samordnede vannforvaltningen i Norge bygger på EUs rammedirektiv for vann (vanndirektivet), som er gjennomført i den norske vannforskriften fra 2007. Vanndirektivet og vannforskriften legger til rette for en ambisiøs vannforvaltning, med

---

målsetninger om bærekraftig miljøtilstand i alle vannforekomster innen fastsatte frister. Vannforskriften åpner for fristutsettelse for måloppnåelse ut i fra gitte kriterier. Mindre strenge miljømål kan også aksepteres der gjennomføring av nødvendige tiltak for å oppnå god miljøtilstand ikke er forenlig med andre viktige samfunnsinteresser.

Hele Europa arbeider etter samme prinsipper og timeplan. Dette gjør det enklere å samarbeide om å ta vare på vannet i nedbørfelt som krysser landegrensene, og det gjør at vi kan lære ved å dele erfaringer og gode eksempler mellom landene. Det gir også mulighet for at landene kan sette i gang felles forskning og utvikling. I Norge samarbeider vi tett med våre nordiske naboland om vannforvaltningen, og deltar i den felles europeiske strategien for gjennomføring av vanddirektivet.

Vannforskriften[1] er hjemlet i forurensningsloven[2], plan- og bygningsloven[3], vannressursloven[4], og naturmangfoldloven[5]. Arbeidet med de regionale planprosessene etter vannforskriften følger i all hovedsak prinsippene og kravene i plan- og bygningsloven. I tillegg har vannforskriften egne krav som følge av vanddirektivet[6].

Planlegging etter plan og bygningsloven og vannforskriften handler om hvordan vi skal ta vare på vannmiljøet vårt for oss og våre etterkommere, og hvordan alle brukere og påvirkere sammen kan bidra.

I forrige plan- og prosessperioden forelå forskriftskrav og nasjonale føringer først til et veldig sent tidspunkt.

Bidrag til plan- og prosessarbeid fra statlige sektormyndigheter kom også til dels meget sent eller kun i begrenset omfang. Dette medførte at det var stor sprek mellom regionalt vedtatte planer og nasjonale interesser, noe som krevde en til dels en prosess og arbeid fram mot endelig godkjenning av vannforvaltningsplanene som resultat. Dette ble påpekt ved flere evalueringer av vannforvaltningsarbeidet i forrige planperioden.

Ved utarbeidelsen av forliggende utkast til planprogrammet foreligger fortsatt ikke de nasjonale føringene fra departementene. For å unngå å havne i samme situasjon som forrige planperiode burde de nasjonale føringene vært et av dette planprogrammets utgangspunkt. De nasjonale føringene vil vedlegges planprogrammet når de oversendes fra departementene. Videre vil virkningen av de nasjonale føringene innarbeides fram mot vedtak av planprogrammet høsten 2019.

Vannforskriften §1:

Formålet med denne forskriften er å gi rammer for fastsettelse av miljømål som skal sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannforekomstene

Plan- og bygningsloven §1:

Loven skal fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner.

2.2 Rammer for arbeidet

Arbeidet med regionale vannforvaltningsplaner har pågått i flere år, men vi er fortsatt bare i starten på et langsiktig arbeid for bedre vannmiljø. Det skal arbeides løpende med styrking av kunnskaps- og beslutningsgrunnlaget, og med gjennomføring av miljøtiltak. Oppdaterte forvaltningsplaner skal foreligge i 2021 og 2027. Slik fortsetter arbeidet med planlegging og gjennomføring. Det er derfor viktig at dette ses på som et løpende arbeid med tilstrekkelig ressurser og stor innsats.

Det er nødvendig med langsiktighet og forutsigbarhet for å kunne nå målene i vannforskriften. Tilskuddsbasert finansiering «fra år til år», og fravær av forskriftskrav om organisering på vannområdenivå har vist seg å være en utfordring for kontinuitet og framdrift i vannforvaltningsarbeidet i flere vannregioner. Også i den nye vannforskriften som trådte i kraft i begynnelsen av januar 2019 er organisering av vannområdene ikke beskrevet og dermed heller ikke forskriftsfestet.

Det er fastslått at vannressursforvaltningen ikke overføres fra fylkeskommunen til staten, og at fylkeskommunene fortsetter som vannregionmyndighet. Planprogrammet inviterer til å gi innspill til hvordan videre organisering av vannforvaltningsarbeidet innenfor gjeldende ansvarsområder bør være.

¹ [Vannforskriften](#)

² [Lov om vern mot forurensninger og om avfall \(forurensningsloven\)](#)

³ [Lov om planlegging og byggesaksbehandling](#)

⁴ [Lov om vassdrag og grunnvann \(vannressursloven\)](#)

⁴ [Lov om forvaltning av naturens mangfold \(naturmangfoldloven\)](#)

⁶ [EUs rammedirektiv for vann \(vanndirektivet\) – konsolidert versjon](#)

---

3. Om planprogrammet

Planprogrammet beskriver planleggingen fram mot revidert og oppdatert vannforvaltningsplan med tilhørende tiltaksprogram. Formålet med dokumentet og høringen er å klargjøre hva som skal gjøres når og av hvem.

Det er et mål at alle som har en interesse for vann og vannforvaltning eller som potensielt kan påvirkes av planen, skal ha mulighet til å delta og gi innspill. En god forvaltningsplan og et godt tiltaksprogram er avhengig av at et bredt spekter av interesser og brukere av vann deltar i prosessen fram mot godkjenning av forvaltningsplanen. Vi ønsker at hele bredden av myndigheter, interesser og bransjer skal få mulighet til å delta og ha felles eierskap både til prosessen og til den endelige oppdaterte forvaltningsplanen og tiltaksprogrammet.

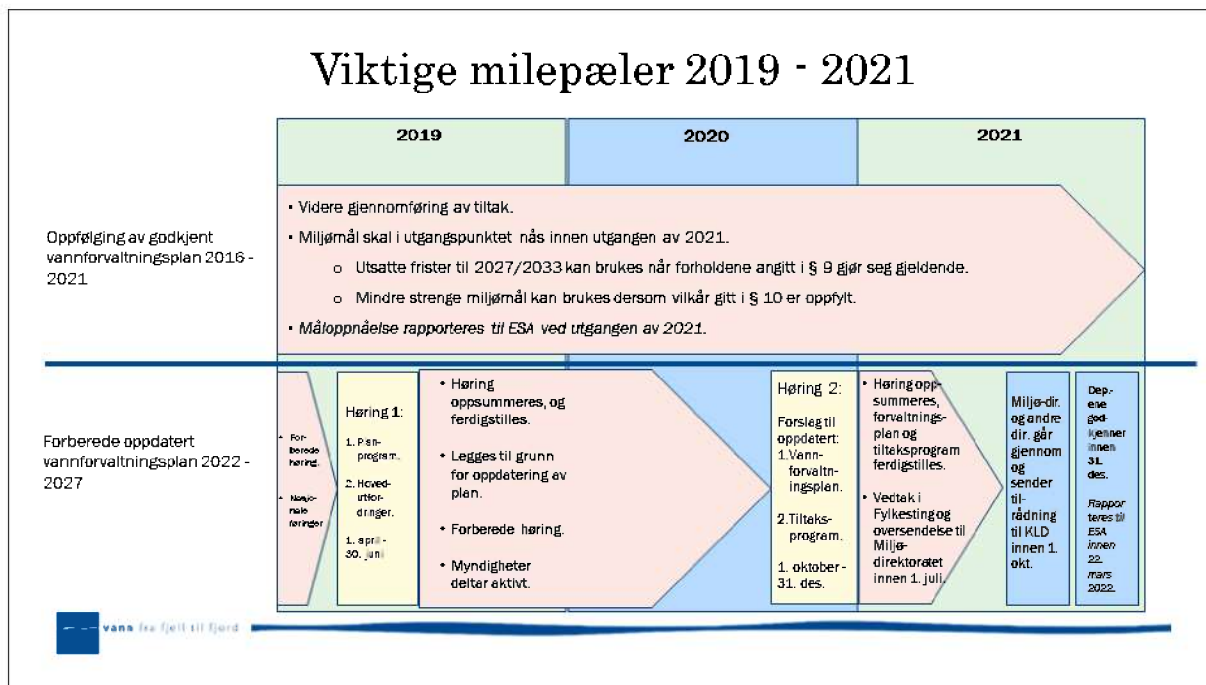
Høring av planprogrammet er en viktig milepæl i arbeidet fram mot oppdatert vannforvaltningsplan og tiltaksprogram. Utarbeidelsen og høringen skal sikre at berørte myndigheter og interesser får oversikt over aktuelle problemstillinger, og hvordan forslaget vil berøre egne interesser. Hensikten er å gi mulighet for tidlig medvirkning, god informasjon og dialog, og forutsigbarhet for alle berørte.

Spørsmål vi særlig ønsker svar på i høringen:

- Er det tydelig når og hvordan ulike myndigheter skal delta i planleggingen?
- Er det tydelig når og på hvilken måte ulike interessenter kan medvirke i arbeidet fram mot revidert og oppdatert forvaltningsplan og tiltaksprogram?
- Er det tema eller utredninger som mangler i planprogrammet?
- Har dere forslag til forbedringer til planprogrammet?
- Er det mangler i det foreslåtte programmet for utredning av konsekvenser for miljø og samfunn?
- Har du eller din organisasjon/bedrift/myndighet innspill om konkrete tiltak som bør vurderes og utredes og eventuelle prioriteringer i det videre planarbeidet?
- Er det ønskelig med regional planbestemmelse knyttet til vannforvaltningsplanen (pbl § 8-5)?

4. Framdriftsplan: Oversikt over arbeidet fram mot 2021

Det er laget en nasjonal framdriftsplan for arbeidet på nasjonalt nivå, som også tar hensyn til felles europeiske frister. Dette er den overordna oversikten og er basert på vannforskriften (foreliggende forslag):

Figur 2: Nasjonal framdriftsplan for arbeidet etter vannforskriften

I tillegg foregår det en løpende oppdatering av kunnskapsgrunnlaget (overvåking, problemkartlegging, oppdatering av Vann-nett).

Arbeidet med konsekvensutredning (KU) vil være integrert i planarbeidet, slik at planprogrammet vil inkludere program for KU, og vannforvaltningsplanen vil inkludere selve konsekvensutredningen.

Hele Europa arbeider etter de samme tidsfrister som følger av vanddirektivet, og det er derfor viktig at fristene følges opp i alle vannregioner. I kapittelet "Plan for deltakelse og medvirkning" lenger bak i dette dokumentet, ser du framdriftsplanen som foreslås for å sikre en god planprosess i Vannregion Troms som samtidig følger de nasjonale og europeiske fristene.

5 Vannregionen vår – planområdet

5.1 Kort beskrivelse av vannregionen

Landskapet i vannregion Troms preges av vann med mer enn 300 innsjøforekomster og nesten 1000 elver og bekkefelt (tabell 1). Vannregion Troms tilsvarer stort sett dagens Troms fylke og har et areal på omtrent 36.600 km². Dette omfatter både landarealet og en kystsoner med kystvann ut til en nautisk mil utenfor grunnlinjen. Små arealer av Vannregion Troms ligger i nabofylkene og nabolandene Sverige og Finland, mens omvendt små deler av Troms fylke tilhører vannregioner i nabofylkene og nabolandene. Dette fordi inndelingen er vannområdene er nedbørsfeltorientert, og tar dermed ikke

utgangspunkt i kommune-, fylkes- eller landegrenser. Det medfører også at enkelte kommuner har arealer i flere vannområder (tabell 2). Vannregionen er delt inn i seks vannområder: Harstad-Salangen, Senja, Bardu-Målselv, Balsfjord-Karlsøy, Lyngen-Skjervøy og Nordreisa-Kvænangen. Formålet med vannområdene er å etablere hensiktsmessige enheter for arbeidet på et lokalt nivå, der kommuner, sektormyndigheter og andre interessenter samarbeider for å gjennomføre sine oppgaver i henhold til vannforskriften.

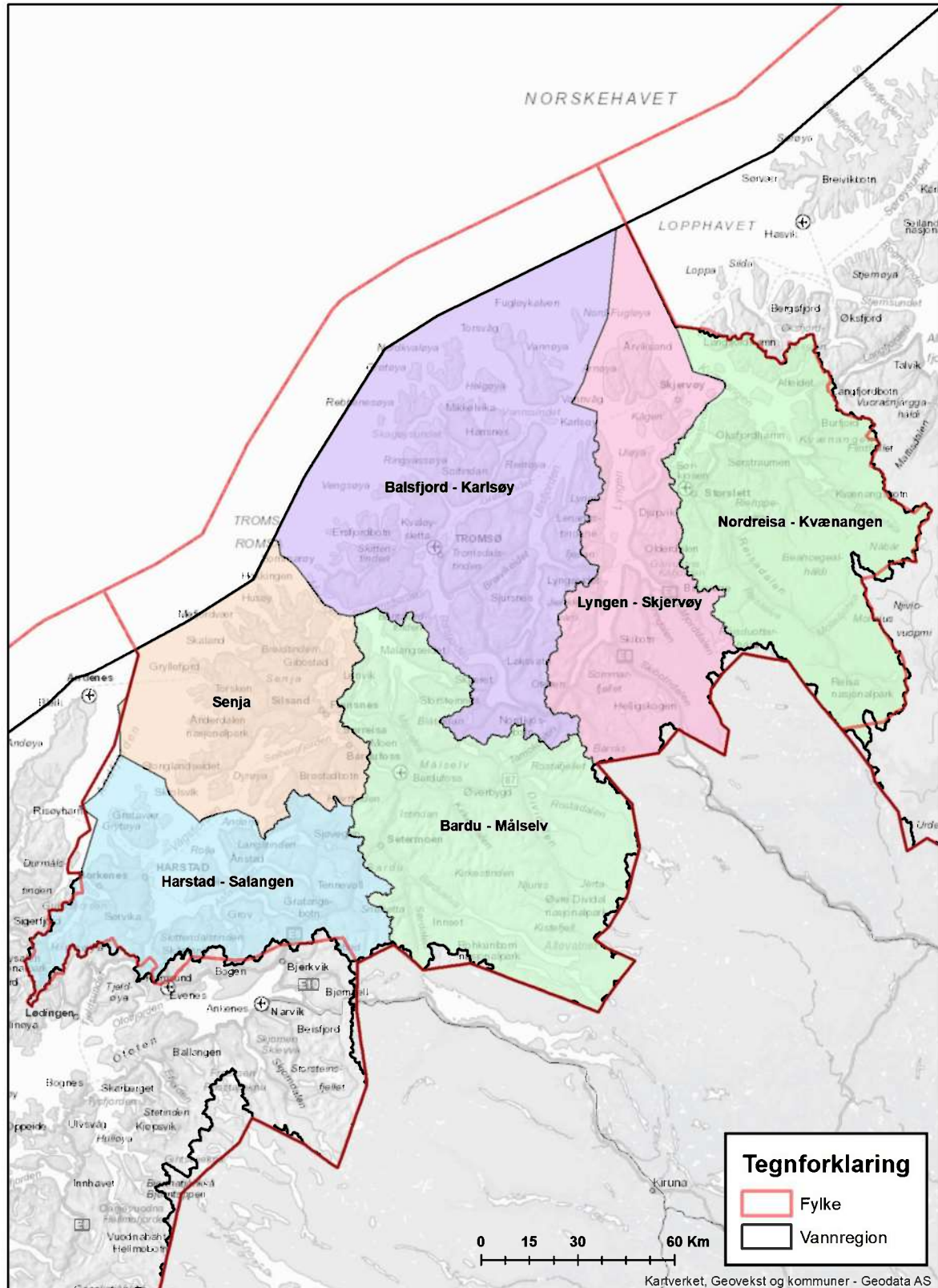
Type vannforekomst:	Antall vannforekomster	Av disse; Antall SMVF*	Areal/lengde
Elver og bekkefelt	986	94	31208km
Grunnvann	67	0	292km ²
Innsjøer	307	36	518km ²
Kystvann	197	5	10989km ²
Antall totalt	1557	135	

Tabell 1: Tabellen viser fordeling av vannforekomster i vannregionen. Vassdragene og kystområdene er delt inn i vannforekomster. Antall vannforekomster er ikke statisk, og kan endres underveis etter hvert som kunnskapen om vannmiljøet endres/forbedres. Kilde: Vann-nett, 11.01.2019.

Vannområde	Harstad-Salangen	Bardu-Målselv	Senja	Balsfjord-Karlsøy	Lyngen-Skjervøy	Nordreisa-Kvænangen
Kommuner som hovedsakelig ligger innenfor vannområdet	Harstad Kvæfjord Skånland Ibestad Gratangen Lavangen Salangen	Bardu Målselv	Torsken Tranøy Berg Lenvik Dyrøy Sørreisa	Karlsøy Balsfjord Tromsø	Lyngen Kåfjord Skjervøy Storfjord	Nordreisa Kvænangen
Kommuner med mindre areal innenfor vannområdet	Dyrøy Bardu Tjeldsund	Lenvik	Lenvik	Storfjord Lyngen	Balsfjord	Kåfjord

Tabell 1: Kommunenes areal innenfor vannområdene

Troms

Figur 3 Oversikt over vannområdene i Troms vannregion

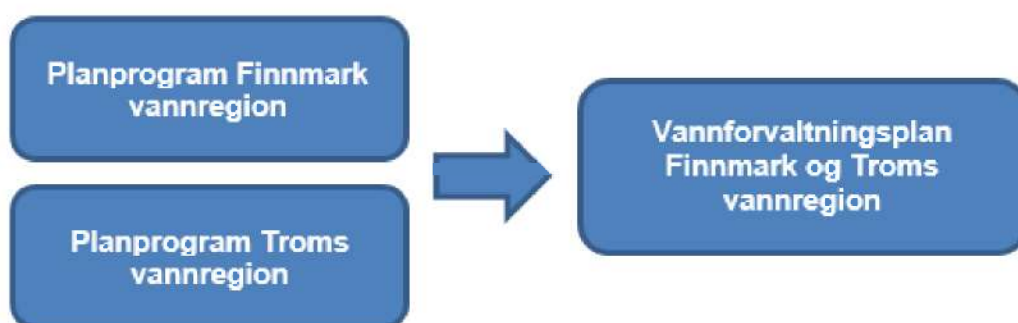

5.2 Endringer av vannregionen siden forrige plan

Som følge av regionreformen, vil det være behov for justeringer av vannregioner og vannregionmyndigheter i vannforskriften. Eventuelle endringer forventes å tre i kraft samtidig med regionreformen fra 1. januar 2020. Departementet vil ikke gjøre endringer i gjeldende vedlegg I (Vannregioner og vannregionmyndigheter) i den kommende forskriftsendringen, med forventet ikrafttredelse fra 1. januar 2019.

Klima- og miljødepartementet (KLD) har varslet at vannregion Finnmark og vannregion Troms vil bli slått sammen samtidig som de to fylkene blir sammenslått fra 1.januar 2020. Sammenslåing av vannregionene vil skje gjennom endring i vannforskriften. KLD presiserer at utarbeidelsen av planprogram og hovedutfordringer skal skje etter dagens vannregioninndeling. Planprogram og hovedutfordringer fra begge vannregionene må da legges til grunn for utarbeidelsen av en felles vannforvaltningsplan for Finnmark og Troms vannregion for perioden 2022–2027 (figur 4). I den sammenhengen har det blitt arrangert samarbeidsmøter mellom de to vannregionmyndighetene og vannområdene fra begge vannregioner. Det har også vært dialog mellom fylkeskommunene slik at planprogrammene for de to vannregionene ikke har vesentlige ulikheter. Fremdriftsplan og plan for medvirkning er også identisk mellom vannregionene.

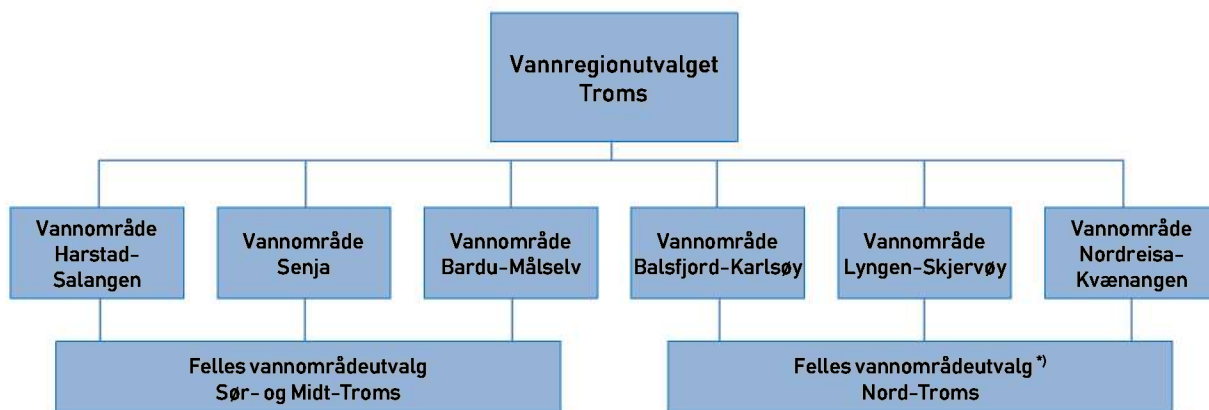
Etter sammenslåingen vil den nye vannregionen ha en utbredelse på om lag 81.050 km²., og bestå av 13 vannområder. De arealmessige endringen av vannregionene medfører et behov for endret struktur og organisering. Det blir behov for et nytt vannregionutvalg, nye arenaer for samarbeid og endret struktur hos vannregionmyndigheten. Dette bør være på plass før sammenslåingen av vannregionene trer i kraft fra 1.januar 2020. Vannregionmyndighetene for begge vannregioner forbereder allerede opprettelsen av et nytt felles vannregionutvalg høsten 2019.

Figur 4 Illustrasjon for hvordan planprogrammene legger grunnlag for felles vannforvaltningsplan for Finnmark og Troms vannregion 2022-2027

6. Organisering av arbeidet i vannregionen

Arbeidet med å revidere og oppdatere forvaltningsplaner og tiltaksprogrammer i regionene ledes av utpekte fylkeskommuner. Alle fylkeskommuner har rollen som planmyndighet i tråd med vanlige prosedyre etter plan- og bygningsloven. Troms fylkeskommune er vannregionmyndighet og har ansvaret for å koordinere prosessen etter vannforskriften. Endelig fastsetting av planprogram og vedtak av regional vannforvaltningsplan skal gjøres av fylkestinget i vannregionen. Planarbeidet i vannregionen Troms skal organiseres i henhold til føringene i vannforskriften (figur 5).

Figur 5: Organisasjonskart for Vannregion Troms. *) Planlagt sammenslåing.

Vannregionutvalget

Etter vannforskriften skal det etableres vannregionutvalg som den viktigste arenaen for å legge til rette for et samarbeid om å utarbeide og gjennomføre en helhetlig forvaltningsplan. Vannregionutvalget består av representanter fra statlige sektormyndigheter, kommunene og fylkeskommunen. I vannregion Troms er dette Fylkesmannen i Troms og Finnmark, Staten vegvesen, Mattilsynet, Norges vassdrags- og energidirektorat, Kystverket og Fiskeridirektoratet. Kommunene er representert gjennom lederne av vannområdeutvalgene. Utvalget ledes av Troms fylkeskommune som vannregionmyndighet. Det er et mål at hele vannregionutvalget skal kunne stille seg bak den regionale vannforvaltningsplanen og tiltaksprogrammet.

Statlige organer og kommuner

Statlige organer og kommuner har rett og plikt til å delta i planleggingen når den berører deres ansvarsområde.

Statlige myndigheter har et særlig ansvar for å påse at oppdatering som angår eget ansvarsområde ligger innenfor nasjonale føringer før og etter høring. Det innebærer oppdatering av kunnskapsgrunnlaget om påvirkning på vannmiljø, forslag til tiltak og utpeking av ansvarlig tiltakshaver. Dette skjer hovedsakelig gjennom oppdatering og ajourføring av databasen Vann-nett. I det videre planarbeidet vil nasjonale føringer søke å klargjøre det regionale og lokale handlingsrommet.

Fylkesmannen

Som regional miljøvernmyndighet har Fylkesmannen et særlig ansvar for å oppdatere kunnskapsgrunnlaget og koordinere og registrere overvåkingsdata i Vann-Nett. Dette skal skje i samråd med sektormyndigheter, fylkeskommuner, kommuner og vannregionutvalget.

Vannområdene

Mye av planarbeidet vil i praksis foregå lokalt i de ulike vannområdene. Her har kommunen og andre aktører lokal kunnskap om tilstand og påvirkninger, samt mulighet til å utvikle lokale løsninger. Kommunene er sektormyndighet for vann og avløp, landbruk, forurensing og arealplanlegging. Dette tilsier at kommunene må bidra aktivt både i arbeidet med det faglige kunnskapsgrunnlaget og planleggingsarbeidet. Arbeidet som gjøres på vannområdenivå er å regne som et viktig grunnlagsmateriale for den regionale planen. Kommunene i vannområdene må gå sammen om en lokal koordinator som kan drive prosessen framover.

For å følge opp vannforvaltningsplanene på lokalt nivå og for å støtte kommunene med sitt vannforvaltningsarbeidet finansierer Troms fylkeskommune to stillinger som vannområdekoordinator. Vannregionmyndigheten ved Troms fylkeskommune bidrar med veiledning innenfor vannforvaltning og gir tilskudd til tiltaksgjennomføring.

Vannområdeutvalg

Som et grunnprinsipp bør vannområdeutvalgene være representert med politisk ledelse, i tillegg til kommunale fagpersoner innenfor eksempel plan, teknisk etat og vann- og avløp. En regional forvaltningsplan som har støtte og forankring lokalt vil kunne føre en bedre oppfølging av planen. For å lette det administrative arbeidet og lettere finne felles løsninger i lokale vannforvaltningsspørsmål ble det etablert felles vannområdeutvalg. Hvert av dem omfatter tre vannområder.

Vannregionmyndigheten skal i nødvendig utstrekning gi rammer og veiledning for organisering og gjennomføring av arbeidet på vannområdenivå, samt legge til rette for at dette skjer på en faglig forsvarlig måte og innenfor fastsatte frister.

De viktigste oppgavene til vannområde- og vannområdeutvalg er:

- Utarbeidelse av lokale tiltaksanalyser for vannområde som innspill til regional forvaltningsplan og tiltaksprogram.
- Bidra med oversikt over påvirkning på vannforekomstene i vannområdene, særlig innenfor kommunalt ansvarsområde.
- Være bindeledd og sikre samarbeid mellom vannregionmyndigheten, Fylkesmannen og øvrige sektormyndigheter i arbeidet etter vannforskriften på et lokalt nivå.
- Sikre lokale medvirkning, kunnskap og engasjement. Dette kan for eksempel gjennomføres ved å opprette en lokal referansegruppe, informasjonsmøter og liggende.
- Sikre forankring og oppfølging av regional vannforvaltningsplan, særlig innenfor kommunalt ansvarsområde.

---

7. Virkning av vannforvaltningsplan og tiltaksprogram

I henhold til plan – og bygningsloven (§ 8.2) skal regional plan skal legges til grunn for regionale organers virksomhet og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i regionen. Dette slås også fast i vannforskriften (§ 29). Planen vil dermed kunne gi føringer for annen arealplanlegging og utbygging i regionen

At det foreligger vedtatte og godkjente regionale vannforvaltningsplaner betyr først og fremst at:

- Planene skal legges til grunn for offentlig planlegging og virksomhet i regionen.
- Det som hovedregel ikke skal gis tillatelse til nye inngrep eller ny aktivitet som vil medføre at miljømålet ikke nås eller at tilstanden forringes.
- Foreslåtte tiltak skal følges opp og gjennomføres slik at fastsatte miljømål kan nås innen den fristen som er satt i planen.

Forvaltningsplanen og tiltaksprogrammet er ikke juridisk bindende i seg selv, men er retningsgivende for sektorenes videre arbeid med å forvalte vannressursene, og for planlegging i regionen.

Vannforskriftens § 13, om forholdet til andre miljøbestemmelser slår fast at hvis det i eller i medhold av annet regelverk er fastsatt strengere krav, utslippsgrenser, utfasingsmål, mål for beskyttelse eller lignende, enn det som følger av denne forskriften, skal den strengeste bestemmelsen legges til grunn.

Det er i henhold til pbl § 8.5 mulig å fastsette regional planbestemmelse knyttet til retningslinjer for arealbruk i en regional plan, som skal ivareta nasjonale eller regionale hensyn og interesser. Bestemmelsen kan fastsette at det for et tidsrom av inntil ti år nedlegges forbud mot at det blir iverksatt særskilt angitte bygge- eller anleggstiltak uten samtykke innenfor nærmere avgrensede geografiske områder, eller bestemme at slike tiltak uten slikt samtykke bare kan iverksettes i samsvar med godkjent arealplan etter denne lov. Forslag om dette vil i tilfelle bli presentert i forslag til oppdatert vannforvaltningsplan og sendt på høring som en del av denne.

Arbeidet med vannforskriften vil kunne bidra til å oppfylle andre miljømål, og må sees i sammenheng med miljøkrav både nasjonalt og internasjonalt. Du kan lese mer om nasjonale og internasjonale miljømål [her](#).

7.1 Virkning for sektormyndigheter

Ansvar for oppfølgingen av vannforskriften er lagt til ulike sektormyndigheter. Dette innebærer at forvaltningsplaner og tiltaksprogrammer skal følges opp sektorvis og med sektorenes eksisterende virkemidler. Sektormyndighetene har ikke bare ansvar for å følge opp miljømål og tiltak, de må også sørge for informasjon og kunnskap som er viktig for arbeidet med oppdatering av planer og tiltaksprogram.

Godkjent regional plan vil inngå i grunnlaget for sektormyndighetenes saksbehandling. I sektormyndighetenes saksbehandling vil det bli foretatt ytterligere avklaringer og konkrete vurderinger av fordeler og ulemper ved de enkelte tiltak før endelig beslutning om tiltaksgjennomføring blir tatt. Her vil det også legges vekt på andre hensyn enn de som er vektlagt i planene. Sektormyndighetene har derfor adgang til å fatte vedtak som ikke er i samsvar med planen.

Dersom det i oppfølgingsarbeidet blir aktuelt å fravike forutsetningen i den godkjente planen, skal vedkommende myndighet sørge for at vannregionmyndigheter er informert. Årsaken til at planen er fraveket må beskrives ved rapportering av tiltaksgjennomføring og ved neste rullering av planen.

Ved hver rullering av regional vannforvaltningsplan skal det gis en begrunnelse for at eventuelle miljømål ikke er nådd, og et sammendrag av og en begrunnelse for at eventuelle tiltak i den tidligere versjonen av forvaltningsplanen ikke er iverksatt. Der det er behov for nye virkemidler må dette synliggjøres.

7.2 Virkning i forhold til andre planer

Det skal være sammenheng i plansystemet. Arbeidet med forvaltningsplanen skal sees i sammenheng med øvrig regional planlegging for å sikre at nødvendige koblinger er på plass og at mulige synergier blir utnyttet.

I kommentarutgaven til plan- og bygningsloven er det også understreket at dette ikke bare gjelder for andre planer etter plan- og bygningsloven, men også relevante vedtak etter andre lover, som for eksempel vernevedtak etter naturvernloven og kulturminneloven.

Dette ble også poengtert i Kongelig res. Ved godkjenning av pilot-vannforvaltningsplaner i 2010 at koblingen mellom fylkeskommunens rolle som planmyndighet og regional utviklingsaktør gir grunnlag for økt merverdi i skjæringspunktet mellom vannforvaltning og øvrige utviklingsoppgaver.

Planforslag som er i strid med godkjent regional vannforvaltningsplan, herunder de miljømålene som planen setter, og kravene i vannforskriften § 12 for å tillate ny aktivitet eller nye inngrep, er grunnlag for vurdering av om innsigelse skal fremmes⁷.

Godt vannmiljø er viktig grunnlag for mange samfunns- og brukerinteresser. Derfor må det samarbeides på tvers av fagområder og instanser slik at kunnskapen kan brukes til å løse felles utfordringer. Den reviderte vannforvaltningsplanen må ses i sammenheng med andre planer og samfunnsutvikling ellers i fylket, samtidig som andre planer må se til vannforvaltningsplanen. Planer og utviklingsoppgaver som har betydning for vannforvaltning er listet opp under. Denne listen er ikke uttømmende.

- Regional planstrategi for Troms 2016 – 2019
- Regional transportplan for Troms 2017-2029
- Regional plan for friluftsliv, vilt og innlandsfisk 2016-2027
- Regional plan for landbruk i Troms 2014 - 2025
- Regional Transportplan for Troms 2014-2023
- Kystsoneplaner i Troms
- Nordnorsk mineralstrategi
- Strategi for maritim næringsutvikling i Troms
- Havbruksstrategi for Troms
- Regional klima- og energistrategi for Troms 2015-2025
- Strategi for utvikling av petroleumsnæringen i Troms
- Nasjonal transportplan
- Kommunale planer i Troms

---

⁷ [Rundskriv T-2/16 fra Klima- og miljødepartementet](#)

---

8. Deltakelse, medvirkning og informasjon

Plan og bygningsloven slår fast at:

" Planlegging og vedtak skal sikre åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte interesser og myndigheter" (§ 1.1).

"Alle offentlige organer har rett og plikt til å delta i planleggingen når den berører deres saksfelt eller deres egne planer og vedtak og skal gi planleggingsmyndighetene informasjon som kan ha betydning for planleggingen" (§ 3-2).

Vannforskriftens § 27 understreker også at:

"Vannregionmyndigheten skal i samarbeid med vannregionutvalget tilrettelegge for at alle interesserte gis anledning til å delta aktivt i gjennomføringen av denne forskriften og særlig ved utarbeidelse, revisjon og oppdatering av forvaltningsplaner og tiltaksprogrammer".

8.1 Deltakelse i planleggingen

I følge plan- og bygningslovens § 3-2 har alle

"... offentlige organer rett og plikt til å delta i planleggingen når det berører deres saksfelt eller deres egne planer og vedtak og skal gi planleggingsmyndigheten informasjon som kan ha betydning for planleggingen".

De har for eksempel rett til å bli varslet og få planforslag til høring. At de har plikt innebærer at de ikke kan «stille seg utenfor» planleggingen og på den måten unngå å bli forpliktet av de planene som vedtas. Planleggingen skal være en felles arena som alle relevante myndigheter skal delta i. Hvis viktige sektorer stiller seg utenfor, vil mye av verdien av planleggingen kunne falle bort.

I løpet av høsten 2018 og våren 2019 har berørte myndigheter lokalt, regionalt og nasjonalt ansvar for å delta ved å gjøre data og kunnskap om påvirkninger i egen sektor tilgjengelig i tide, slik at kunnskapsgrunnlaget for oppdaterte planer blir så godt som mulig når disse skal på høring annet halvår 2020. Sektormyndighetene på alle nivåer må selv kvalitetssikre beskrivelse og bruk av egne tiltak og virkemidler. Sektormyndighetene skal gå gjennom hvor langt de har kommet i tiltaksgjennomføringen, om tiltakene er tilstrekkelige for å nå miljømålene eller om det må gjennomføres andre og eller mer omfattende tiltak. Kunnskapsgrunnlaget om tilstand, påvirkninger og tiltak skal oppdateres løpende. Sektormyndighetene må også delta i arbeidet som utføres av vannregionutvalg og lokale vannområdeutvalg når relevante tema innen deres ansvarsområde berøres, og for å sikre at ulike sektorers påvirkninger og tiltak sees i sammenheng.

8.2 Medvirkning og informasjon

Det er et mål at alle som har en interesse for vann og vannforvaltning skal ha mulighet til å medvirke og gi innspill. En god forvaltningsplan og et godt tiltaksprogram er avhengig av at et bredt spekter av interesser og brukere av vann deltar i prosessen fram mot godkjenning av forvaltningsplanen. Medvirkning innebærer mulighet for aktiv deltakelse fra alle.

Medvirkning foregår på ulike arenaer på lokalt og regionalt nivå. I vannregion Troms vil det bli arrangert høringskonferanser, møter i regionale og lokale utvalg, fagmøter, scenariokonferanser og egne arbeidsmøter mellom vannregionmyndigheten og vannområdene.

8.3 Plan for deltakelse og medvirkning

Deltakelse fra sektormyndigheter og medvirkning fra allmenheten er viktige suksesskriterier for at oppdatert og justert forvaltningsplan og tiltaksprogram har et godt nok kunnskapsgrunnlag, og at alle

sider ved planens betydning blir tilstrekkelig belyst og tatt hensyn til. Deltakelse og medvirkning er mer enn muligheten til å spille inn til dokumenter som er på høring.

Et viktig aspekt ved deltakelse og medvirkning er å delta i utformingen av dokumentene før de går på høring. Dette gjøres gjennom møtevirksomhet, dialog, befaringer og lignende i perioden hvor dokumentene lages. Berørte myndigheter har selv et ansvar for å delta innenfor sine ansvarsområder. Det skal legges til rette for deltakelse og medvirkning gjennom hele perioden fram mot oppdatert forvaltningsplan. Framdriftsplan og plan for medvirkning er vist i figur 7 og tabell 3.

Oversikt over arbeidet fram mot 2022	2019			2020			2021		
Høring planprogram og hovedutfordringer									
Høringsmøter og scenariokonferanse									
Oppsummere høring og ferdigstille planprogram og hovedutfordringer									
Opprette nytt vannregionutvalg for Finnmark og Troms vannregion									
Oppdatere vannforvaltningsplan og tiltaksprogram for vannregion og vannområder									
Scenariokonferanse									
Høring forslag til vannforvaltningsplan og tiltaksprogram									
Høringsmøter									
Oppsummere høring og ferdigstille vannforvaltningsplan og tiltaksprogram									
Departementene godkjenner vannforvaltningsplan og tiltaksprogram									
Løpende arbeid									
Følge opp tiltak i vannforvaltningsplan 2016 – 2021									
Oppdatere kunnskap om vannmiljø i databasen vann-nett									
Samarbeidsmøter vannregionutvalg, sektormyndigheter, vannområder og regional referansegruppe									

Figur 6: Kvartalsvis oversikt over arbeidet fram mot revidert vannforvaltningsplan 2022-2027

Aktivitet	Tidsperiode	Medvirkningsaktiviteter
Høring av: - Planprogram - Hovedutfordringer	1. april 2019 til 30. juni 2019	- Høringsmøte(r) - Scenariokonferanse april/mai 2019
Høring oppsummeres og planprogram og hovedutfordringer ferdigstilles	30. juni 2019 til 31. des. 2019	- Etter behov møter i vannområdene og vannregionutvalget og bilateralt
Utarbeide utkast til høringsdokumenter: - Forslag til oppdatert vannforvaltningsplan med KU - Forslag til oppdatert tiltaksprogram	Høst 2019 til 1. juli 2020	- Innhente innspill fra sektormyndigheter - Møter i vannområdene - Møter i vannregionutvalget og bilateralt - Vurdere sammen med vannregionutvalget behov for møte i regional referansegruppe eller ev. temamøter
Høring av: - Forslag til oppdatert vannforvaltningsplan med KU - Forslag til oppdatert tiltaksprogram	1. juli 2020 til 31. des. 2020	- Høringsmøte(r) / scenariokonferanse
Høring oppsummeres og endringer foreslås/foretas. Vedtak i fylkesting.	1. januar 2021 til 30. juni 2021	- Etter behov møter i vannområdene og vannregion-utvalget og bilateralt - Møte i fylkestinget
Oversendes departementet for godkjenning.	1. juli 2021	- Direktoratene får delegert fra departementene å forberede godkjenningen og gi tilrådning

Tabell 2: Tabellarisk oversikt over arbeidet og plan for medvirkning fram mot revidert vannforvaltningsplan 2022-2027

9. Tema og utredninger fram mot oppdatert vannforvaltningsplan

I tillegg til at miljømålene fra forvaltningsplanen 2016 – 2021 skal følges opp, og tiltak fra tiltaksprogrammet skal gjennomføres, skal vi nå undersøke hvordan det står til med vannet etter at regional vannforvaltningsplan med tilhørende tiltaksprogram har fått virke fra 2016. I tillegg skal nødvendige vurderinger som grunnlag for konsekvensutredning gjennomføres (se neste kapittel). De viktigste temaene er:

9.1 Styrke kunnskapsgrunnlaget

I kunnskapsgrunnlaget til regionale vannforvaltningsplaner inngår *karakterisering* av elver, innsjøer, grunnvann og kystvann og vurdering av miljøpåvirkning fra menneskelig aktivitet. Hovedformålet med karakteriseringen er å få en oversikt over dagens miljøtilstand, ulike påvirkninger og å identifisere hvilke vannforekomster som ikke kommer til å oppnå miljømålene. Overvåking av miljøtilstanden gir myndighetene kunnskapsgrunnlag til å sette i gang tiltak for å bedre, vedlikeholde, eller forebygge forringelse av miljøverdier. Målet med overvåkingen er å:

- Skaffe et godt kunnskapsgrunnlag for tiltak og politiske beslutninger
- Sikre befolkningen rett informasjon om miljøets tilstand i tråd med miljøinformasjonsloven.

Overvåkingen er langsiktig, og ofte er det behov for målinger over flere år for å kunne se en forandring som skyldes menneskelig aktivitet eller en naturlig variasjon. Det regionale overvåkingsprogrammet skal oppdateres og revideres. Fylkeskommunen som er utpekt til å lede planarbeidet i vannregionen har etter vannforskriften ansvaret for at dette blir gjort, men det er Fylkesmannen som står for det faglige arbeidet, i samarbeid med sektormyndighetene. Dette vil i stor grad gjøres ved at det tas ut oversikter fra Vann-nett over ulike delprogrammer for basisovervåking og tiltaksorientert overvåking. Det forutsette imidlertid at FM og Miljødirektoratet har merket alle stasjoner til riktig delprogram ved registrering i Vannmiljø. Dette vil bli gjort i løpet av 2019.

Arbeidet med kunnskapsgrunnlaget er en kontinuerlig prosess. Kunnskap og data om vannforekomstene er samlet i [Vann-nett](#).

9.2 Oppdatere miljømål, unntak og tiltak

Vannforvaltningsplanene og tiltaksprogrammene vi jobber etter nå (2016 – 2021) ble vedtatt i vannregionene i 2015, og vannforvaltningsplanene ble godkjent av departementene i 2016. I arbeidet med oppdatering av planene og tiltaksprogrammene som starter nå, skal miljømål og beskyttende, forbedrende og restaurerende tiltak gjennomgås for å se om vi må justere miljømålene og tiltakene. Er vi nærmere å nå miljømålene? Trengs det andre eller flere tiltak for å beskytte, forbedre eller restaurere vannmiljøet? Har det oppstått uforutsette hendelser som har påvirket vannforekomstene? Har vi mer eller ny kunnskap som kommer til nytte i vannforvaltningsarbeidet? Virker tiltakene slik vi hadde tenkt? Første mulighet til å gi innspill til nødvendige endringer i vannforvaltningsplanen og tiltaksprogram er i høringen av planprogram og hovedutfordringer i regionen våren 2019. Neste mulighet er høringen av forslag til oppdatert vannforvaltningsplan og tiltaksprogram høsten 2020. Men også mellom disse to formelle høringene skal interessenter ha tilgang til informasjon, og mulighet til å gi innspill til vannregion- og vannområdeutvalg.

9.3 Kostnadsanslag og nyttebeskrivelse

Et viktig mål i revisjonen og oppdateringen av planene og tiltaksprogrammene er å få en bedre oversikt over de økonomiske og administrative konsekvensene ved planene enn i den første ordinære planperioden. Dette gjelder også fordelingsvirkninger av tiltaksprogrammene og vannforvaltningsplanene mellom sektorer. I neste planperiode ønsker vi at alle sektormyndigheter bidrar med kostnadsanslag for tiltakene som er foreslått i planene. Nyten ved å gjennomføre tiltak er videre et viktig element for å vise forbedringene vi ønsker å oppnå.

Sektormyndighetene har ansvar for å ivareta de økonomiske vurderingene innen sine respektive ansvarsområder, slik at de neste planene og tiltaksprogrammene gir en bedre framstilling av både nytten ved å gjennomføre vannmiljøtiltak og anslåtte kostnader for tiltakene. Dette arbeidet er koblet til arbeidet med utvikling av ny mal for oppdatert tiltaksprogram og revisjon av tiltaksprogrammene.

9.4 Klimaendringer, klimatilpasning og flom

Vi får stadig mer kunnskap om klimaendringer og konsekvensene av disse. På www.klimatilpasning.no står følgende om vannforvaltning:

"I Norge handler klimaendringene mye om endringer i vann. Det er derfor svært viktig at gjennomføringen av arbeidet med vannforvaltning også tar hensyn til at klimaet vårt er i endring.

Mer nedbør (spesielt vinternedbør) vil forsterke avrenning av næringsalter, som igjen vil kunne øke planktonproduksjon. Samtidig kan løst organisk karbon (DOC) også øke med økende nedbør, noe som gir mindre produksjon på grunn av svekket lysinnstråling ned i vannet. Denne økte absorpsjonen av lys bidrar samtidig til økt temperatur i vannet.

I elver og mindre innsjøer vil også endringer i nedbør og lufttemperatur ha betydning for vannføringen og temperaturen i vannet. Summen av disse effektene vil ha betydning for den økologiske tilstanden for ferskvann. I tillegg vil klimaendringene kunne gi økte skader fra overvann, sørpeskred, flomskred, kvikkleireskred og stormflo. I vannforvaltningen er det nødvendig å ta hensyn til disse effektene.

Vurderinger av klimaendringer og klimatilpasning skal inn i alle faser av arbeidet med vannforskriften, både i vurdering av påvirkning, miljømåloppnåelse og i tiltaksarbeidet".

I tillegg skal vannforvaltningsplanene omtale områder med flomrisiko, og tiltak for å begrense denne. I planene som ble godkjent i 2016 fikk vi ikke synliggjøre slike områder godt nok.

Det er laget et planhjul som viser hvordan vi skal jobbe med klimaendringer og klimatilpasning i arbeidet etter vannforskriften. Planhjulet finner du [her](#).

9.5 Drikkevann og badevann

I planene som ble godkjent i 2016 rakk vi ikke å synliggjøre beskytta områder godt nok. Det følger av vannforskriftens § 16 at det skal etableres en oversikt over beskytta områder som viser alle vannforekomster som har status som beskyttet etter sektorlovverk, herunder områder utpekt for drikkevann eller rekreasjonsformål. Videre sier § 17 at drikkevannskilder skal beskyttes slik at omfanget av rensing ved produksjon av drikkevann reduseres. I arbeidet med oppdatering av planene skal drikkevann og badevann prioriteres som viktige tema i vannforvaltningen.

Les mer om drikkevann og badevann [her](#).

---

10 Konsekvensutredning: hva vil planen bety?

Hva vil vannforvaltningsplanen bety for miljø og samfunn? Hvor langt vil vannforvaltningsplanen bringe oss i retning av bedre beskyttelse og forbedring av vannmiljøet? Hva vil planen bety for arealbruk og virksomhet innen viktige sektorer/næringer? For å få oversikt over dette vil vi arbeide fram en konsekvensutredning (KU) som del av arbeidet med å lage planen. Konsekvensutredning av de regionale vannforvaltningsplanene følger av KU-forskriften § 6 a.

Vannforvaltningsplanen er en overordnet plan for hele vannregionen. Konsekvensutredningen skal derfor begrenses til å redegjøre for virkningene planen kan få på et overordnet nivå. Hensikten er å gi informasjon som har betydning når det skal besluttes om vannforvaltningsplanen. En konsekvensutredning er et nyttig arbeidsverktøy som bidrar til en ryddig og god planprosess.

I følge KU-forskriften § 17 skal konsekvensutredningens innhold og omfang skal tilpasses den aktuelle planen eller tiltaket, og være relevant for de beslutninger som skal tas. Konsekvensutredningen skal også ta utgangspunkt i relevant og tilgjengelig informasjon. § 18 omtaler særlig overordnede planer, og peker på at for regionale planer kan konsekvensutredningen begrenses til å redegjøre for virkningene planen kan få på et overordnet nivå.

For å kartlegge virkningene av planen kommer vi til å arrangere scenariokonferanser i to omganger. Til disse konferansene inviteres relevante sektormyndigheter, bransjer og interessegrupper. Scenariokonferansene legger grunnlag for den endelige konsekvensutredningen.

10.1 Problemstillinger som skal vurderes

Den endelige konsekvensutredningen vil inngå i planbeskrivelsen i selve vannforvaltningsplanen når den går på høring høsten 2020.

Her vil følgende momenter beskrives kort:

- Vesentlige virkninger for nasjonalt og internasjonalt fastsatte miljømål, naturmangfold, forurensing og økosystemtjenester, med særlig fokus på måloppnåelse for vannmiljøet i 2027.
- Vesentlige virkninger for relevante sektorer/næringer som kommuner, miljøforvaltning, vannkraft, landbruk, akvakultur og transport.
- Vesentlige virkninger for helse, friluftsliv, landskap og kulturminner, samt samisk natur- og kulturgrunnlag der dette er relevant.
- Vesentlige virkninger knyttet til klimaendring, flom og klimatilpasning.
- Sammenhengen med andre nasjonale, regionale og lokale planer.
- Eventuelle virkninger ut over landegrensene skal også beskrives kort.

En fullstendig liste over faktorer er angitt i KU-forskriften § 21. Her vil det være viktig å huske på å unngå for omfattende beskrivelser, og huske på at for regionale planer kan konsekvensutredningen begrenses til å redegjøre for virkningene planen kan få på et overordnet nivå.

---

11. Prioriteringer i arbeidet fram mot oppdatert vannforvaltningsplan og tiltaksprogram

Vannforskriften gir oss rammer for helhetlig vannforvaltning i form av miljømålene, tidsfristene, verktøyet og planprosessen. Lovverket vårt gir oss de juridiske virkemidlene for å forbedre og beskyttet vannet vårt. Vi deler derfor tiltakene som skal gjennomføres inn i grunnleggende og supplerende tiltak. Grunnleggende tiltak skal gjennomføres i henhold til lovverket. Supplerende tiltak gjennomføres hvis grunnleggende tiltak ikke er tilstrekkelige for å nå miljømålene. Det vil si at det er målene i vannforskriften som utløser de supplerende tiltakene.

Vannforskriften har som mål å sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannforekomstene (§ 1). Tilstanden i overflatevann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og god kjemisk tilstand (§ 4). Det betyr at miljøtiltak ikke bare er aktuelle i vannforekomster der tilstanden i dag er dårligere enn god, men også som forebyggende tiltak for å beskytte vannforekomster som har god tilstand i dag men er utsatt for påvirkninger som på sikt kan føre til forringelse.

Vannforskriftens § 13 forklarer forholdet til annet lovverk slik: *Hvis det i eller i medhold av annet regelverk er fastsatt strengere krav, utslippsgrenser, utfasingsmål, mål for beskyttelse eller lignende, enn det som følger av denne forskriften, skal den strengeste bestemmelsen legges til grunn.* Det betyr at selv om tilstanden i en vannforekomst er god eller svært god så skal for eksempel rensekrav i medhold av regelverket gjennomføres. Vannforskriften opphever nemlig ikke annet regelverk, og formålet med vannforskriften og vårt øvrige regelverk er både å forbedre og å beskytte vannet vårt.

Arbeidet må forholde seg til fristene i vannforskriften. For de oppdaterte planene som gjelder for årene 2022-2027, er hovedregelen at miljømål skal nås innen utgangen av 2027 (§ 8). Dersom tekniske årsaker, naturforhold eller tekniske årsaker tilsier det, kan måloppnåelse utsettes til utgangen av 2033 (§ 9). I særlige tilfeller der det er umulig eller uforholdsmessig kostnadskrevenende å nå miljømålene, kan det fastsettes mindre strenge miljømål (§ 10). (Selv om unntak i form an tidsutsettelse eller mindre strenge mål brukes, skal alle praktisk gjennomførbare tiltak skal treffes for å forhindre ytterligere forringelse av tilstanden i de aktuelle vannforekomstene, og alle unntak skal revurderes ved hver oppdatering av forvaltningsplan).

Prioritering av tiltak i det videre arbeidet handler derfor primært om fordeling av tiltakene geografisk (hvor begynner vi) og over tid (hvor lang tid bruker vi til alle anlegg tilfredsstillende kravene) og når oppfyller vi miljømålene eller har sørget for beskyttelse. Sektorene har derfor en viktig rolle i å prioritere rekkefølgen av tiltakene og ta stilling til måloppnåelsen og eventuell tidsutsettelse. Dialogen i planarbeidet bidrar til samordning der flere sektorer påvirker. Nedenfor følger viktige huskereglene i det videre arbeidet.

- Prioritering handler om tid og rom og om å ta det viktigste først innenfor den enkelte sektors ansvarsområde, med sikte på en gradvis måloppnåelse i henhold til fristene. Hver sektor må ta sin del av ansvaret, og prioritering handler derfor som hovedregel ikke om å sette tiltak i ulike sektorer opp imot hverandre.
- Grunnleggende tiltak skal som en hovedregel gjennomføres først og ikke «settes opp mot» supplerende tiltak i egen eller andre sektorer
- Tiltak for å oppnå krav i regelverk er derfor en prioritert oppgave for «alle» og skal som hovedregel ikke prioriteres bort
  - Første prioritet bør derfor være vannforekomster hvor tilstanden er moderat eller dårligere og/eller hvor det er viktige brukerinteresser som for eksempel drikkevann, badeplasser, fiskeinteresser eller lignende.

-
- Andre prioritet bør være øvrige vannforekomster som er i god eller svært god tilstand, eller hvor det ikke er viktige brukerinteresser som er påvirket. Der tilstanden er god eller bedre skal også grunnleggende tiltak gjennomføres, men ikke supplerende tiltak med mindre disse er nødvendige for å beskytte vannforekomsten mot forringelse.
  - Vedtatte beskyttelseskrav til f. eks. drikkevannskilder er ikke gjenstand for diskusjon i det videre arbeidet.
  - Hvis grunnleggende tiltak ikke er nok for å oppnå målene må supplerende tiltak utredes og iverksettes. Hvis gapet mellom dagens tilstand og miljømål er stort kan tiltaksgjennomføring innenfor lovverket og av supplerende tiltak med fordel skje samtidig.
  - Sektorene prioriterer og tar stilling til måloppnåelsen og eventuell tidsutsettelse. Dialogen i planarbeidet bidrar til samordning der flere påvirker.

I det videre planarbeidet vil dessuten nasjonale føringer søke å klargjøre det regionale og lokale handlingsrommet.